

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ**

**Ηράκλειο, 29/10/2025
Αριθ. πρωτ.: 9039**

**Ταχ. Δ/ση: Λ. Ικάρου & Στ. Σπανάκη 2Α
Ταχ. Κωδ. : 713 07, Ηράκλειο
Πληροφορίες: Λουλάκης Γιώργος
e-mail: d_dioikisi@apdkritis2.gov.gr
Τηλέφωνο: 2810-278460**

ΘΕΜΑ: Εξέταση των από 27.08.2025 Ειδικών Διοικητικών Προσφυγών α) του Σωματείου με την επωνυμία «Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων Τοπικής Αυτοδιοίκησης» με την επωνυμία «ΠΟΕ ΟΤΑ» και β) του Σωματείου με την επωνυμία «Σύλλογος Εργαζομένων Καθαριότητας και Εργατοτεχνιτών Δήμου Ηρακλείου Κρήτης» κατά της αρ. 737/2025 απόφασης της Δημοτικής Επιτροπής Δήμου Ηρακλείου.

**ΑΠΟΦΑΣΗ
Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. α) Τις διατάξεις του Ν.3852/2010 (Φ.Ε.Κ. Α' 87/07.06.2010), όπως ισχύουν.

β) Τις διατάξεις των άρθρων 63 έως 67 του Ν.4954/2022 «Εκδημοκρατισμός της Διοίκησης - Καταπολέμηση «Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/788 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1799 της Επιτροπής για τη θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για τα επιμέρους επιγραμμικά συστήματα συγκέντρωσης - Διατάξεις σχετικές με την εκλογική διαδικασία και τον έλεγχο εσόδων και δαπανών κομμάτων, συνασπισμών και υποψηφίων βουλευτών και αιρετών - Λοιπές επείγουσες διατάξεις» (ΦΕΚ Α'136/9.7.2022).

γ) Το άρθρο 23 του Π.Δ. 136/2010 «Οργανισμός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης» (Φ.Ε.Κ. Α' 229/27.12.2010).

δ) Την υπ'αρ. 86774/19-12-2022 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών περί διορισμού της Μαρίας Κοζυράκη του Εμμανουήλ, στη θέση της Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ. 1183/20-12-2022).

ε) Την υπ' αρ. οικ.962/31-01-2023 απόφαση της Γραμματέως της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης περί παροχής εξουσιοδότησης υπογραφής «Με εντολή Γραμματέα» αποφάσεων, εγγράφων και άλλων πράξεων στους Προϊσταμένους των οργανικών μονάδων του Φορέα. (Φ.Ε.Κ. Β' 676/09-02-2023), όπως τροποποιήθηκε με την αρ. 429/29-05-2024 όμοια (ΦΕΚ Β'3642/25-06-2024).

2. Την εγκύκλιο αρ.11/7666/07-02-2007 του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημ. Δ/σης & Αποκ/σης.
3. Τον ν. 4412/2016 (ΦΕΚ τ. Β 147/08.08.2016) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
4. Τον ν. 3979/2011 (ΦΕΚ τ. Α 138/16.06.2021) « Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
5. Την αρ. 737/2025 απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής Δήμου Ηρακλείου ««Έγκριση της μελέτης και κατάρτιση των όρων του ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού άνω των ορίων για την παροχή της υπηρεσίας με τίτλο : «Υπηρεσίες απομάκρυνσης ογκωδών και πράσινων αποβλήτων και συλλογής ανακυκλώσιμων αποβλήτων Δήμου Ηρακλείου και συλλογής σύμμεικτων αποβλήτων και Οδοκαθαρισμού της 1ης Δημοτικής Κοινότητας Δήμου Ηρακλείου» ΑΔΑ : 90ΩΦΩ00-ΜΕΧ.
- 6.Τις από 27.08.2025 Ειδικές Διοικητικές Προσφυγές α) του Σωματείου με την επωνυμία «Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων Τοπικής Αυτοδιοίκησης» με την επωνυμία «ΠΟΕ ΟΤΑ» και β) του Σωματείου με την επωνυμία «Σύλλογος Εργαζομένων Καθαριότητας και Εργατοτεχνιτών Δήμου Ηρακλείου Κρήτης» κατά της αρ. 737/2025 απόφασης της Δημοτικής Επιτροπής Δήμου Ηρακλείου, οι οποίες κατατέθηκαν στην υπηρεσία μας την 28.08.2025 και έλαβαν αρ. πρωτ. 8027/28.08.2025 και αρ. πρωτ. 8027/28.08.2025 αντίστοιχα.
7. Τα αρ. πρωτ. 9027/05.09.2025 και 9028/05.09.2025 έγγραφά μας προς τον Δήμο Ηρακλείου, με το οποίο ζητήθηκαν οι απόψεις του.
8. Το αρ. πρωτ. 108320/15.09.2025 έγγραφο του Δήμου Ηρακλείου, με το οποίο στάλθηκαν οι απόψεις του.
9. Τα λοιπά στοιχεία του φακέλου.

Α φ ο ύ σ κ ε φ θ ή κ α μ ε

Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 227 του Ν.3852/2010, όπως αυτές αντικαταστάθηκαν με τις όμοιες του άρθρου 118 του Ν.4555/2018 (Φ.Ε.Κ. τ.Α΄ 133/2018) και ισχύουν: «1. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων αυτών, καθώς και των συνδέσμων τους, ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α. για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή την ανάρτησή της στο διαδίκτυο ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε πλήρη γνώση αυτής...».

Επειδή η προσβαλλόμενη απόφαση δημοσιεύτηκε στη διαύγεια στις 14.08.2025 και οι υπό κρίση προσφυγές κατατέθηκαν στις 28.08.2025 στην υπηρεσία μας, ήτοι εντός της νόμιμης δεκαπενθήμερης προθεσμίας, οι εν λόγω προσφυγές έχουν κατατεθεί **εμπροθέσμως**.

Επειδή κατά πάγια θεωρητική και νομολογιακή αντίληψη, αλλά και τα οριζόμενα στην αριθ. 11/7666/07-02-2007 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, πράξεις που υπόκεινται σε έλεγχο νομιμότητας και προσβάλλονται παραδεκτώς είναι μόνο οι εκτελεστές πράξεις. Στην προκειμένη περίπτωση η προσβαλλόμενη απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής Δήμου Ηρακλείου, αποτελεί **εκτελεστή διοικητική πράξη**.

Επειδή κατά την εξέταση προσφυγής, που στρέφεται κατά απόφασης μονομελούς ή συλλογικού – οργάνου των Δήμων, πρώτα εξετάζονται οι προϋποθέσεις του παραδεκτού αυτής και μόνον αν διαπιστωθεί ότι αυτές καλύπτονται, τότε εξετάζεται και ως προς τη βασιμότητά της.

Επειδή, στην παρ. 4 του άρθρου 225 του ν. 3852/2010 ορίζονται τα εξής: «...4. Δικαίωμα για την άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής τεκμαίρεται ότι έχουν όλοι οι αιρετοί του οικείου δήμου ή περιφέρειας, ανεξάρτητα από το εάν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση κατά την οποία ελήφθη η προσβαλλόμενη απόφαση, εφόσον δεν την υπερψήφισαν. Δικαίωμα έχουν ομοίως οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση πρώτου ή δεύτερου βαθμού, καθώς και νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που επιδιώκουν σύμφωνα με το καταστατικό τους περιβαλλοντικούς, πολιτιστικούς και εν γένει κοινωνικούς σκοπούς...» **Τα δύο προσφεύγοντα σωματεία αποτελούν συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων στους ΟΤΑ Α' βαθμού και ex lege αναγνωρίζεται το έννομο συμφέρον τους και κατά συνέπεια νομιμοποιούνται για την κατάθεση των παρόντων προσφυγών.**

Επειδή με την αρ. 737/2025 απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής Δήμου Ηρακλείου με θέμα «Έγκριση της μελέτης και κατάρτιση των όρων του ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού άνω των ορίων για την παροχή της υπηρεσίας με τίτλο : «Υπηρεσίες απομάκρυνσης ογκωδών και πράσινων αποβλήτων και συλλογής ανακυκλώσιμων αποβλήτων Δήμου Ηρακλείου και συλλογής σύμμεικτων αποβλήτων και συλλογής ανακυκλώσιμου υλικού Δήμου Ηρακλείου Οδοκαθαρισμού της 1ης Δημοτικής Κοινότητας Δήμου Ηρακλείου» αποφασίστηκαν τα εξής : «Α) Εγκρίθηκε η διενέργεια και καθορίστηκαν οι όροι του Ανοικτού (άνω των ορίων) Δημόσιου Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού για την εκτέλεση της Παροχής υπηρεσιών με τίτλο : «Υπηρεσίες απομάκρυνσης ογκωδών και πράσινων αποβλήτων και συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών Δήμου Ηρακλείου» Β) Εγκρίθηκε η μελέτη για την εν λόγω υπηρεσία που περιλαμβάνει (Εισαγωγή, Τεχνική Περιγραφή Υπηρεσίας, Απαιτούμενο Προσωπικό, Απαιτούμενος Εξοπλισμός και προδιαγραφές, Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Υπηρεσίας) που συνέταξε η Δ/ση Καθαριότητας & Ανακύκλωσης του Δήμου Ηρακλείου και Γ) Όρισε την Επιτροπή διενέργειας και αξιολόγησης του Διαγωνισμού». Η εκτιμώμενη αξία της προκηρυσσόμενης σύμβασης για δύο έτη, ανέρχεται στο ποσό των 13.847.416,95€ μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ 24 % (εκτιμώμενη αξία συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ: € 17.170.797,01), με δικαίωμα προαίρεσης δύο επιπλέον ετών αξίας 13.847.416,95€ μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ 24 % (εκτιμώμενη αξία προαίρεσης συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ: € 17.170.797,01). Γενικό σύνολο της σύμβασης με την προαίρεση αξίας 27.694.833,89€ μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ 24 %, εκτιμώμενη συνολική αξία με την προαίρεση συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ: € 34.341.594,03.

Επειδή κατά της παραπάνω απόφασης προσφεύγουν παραδεκτά τα δύο συνδικαλιστικά σωματεία για τους ακόλουθους λόγους : «Η μελέτη είναι συνταγμένη από αναρμόδια υπηρεσία σύμφωνα με τον ισχύοντα ΟΕΥ και από υπάλληλο που δεν έχει τα τυπικά προσόντα. Παραβιάστηκαν τα άρθρα 21. παρ. 3, 22. παρ.1 και 102 του συντάγματος, το άρθρο 61 του ν. 3973/2021, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, το άρθρο 75 του ν. 3463/2006 και μη επιτρεπώς ανατέθηκαν υπηρεσίες καθαριότητας

σε ιδιώτη ανάδοχο λόγω ανυπαρξίας της εκτέλεσης με ίδια μέσα του Δήμου. Υπάρχει έλλειψη ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας και δεν έχουν εγγραφεί οι πιστώσεις στον προϋπολογισμό του Δήμου. Δεν προκύπτει αδυναμία του Δήμου να καλύψει τις υπό ανάθεση υπηρεσίες με ίδια μέσα (εξοπλισμό και προσωπικό) αφού και ικανό αριθμό υπαλλήλων έχει και φρόντισε να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες (προγραμματισμός πρόσληψης τακτικού και έκτακτου προσωπικού) για να αντιμετωπίσει πιθανές ελλείψεις, αλλά και τον απαιτούμενο εξοπλισμό που θα παρέχει ο ιδιώτης δεν φρόντισε να προμηθευτεί, αν και ήταν πολύ εύκολο, αλλά προφανώς δεν είχε τη βούληση, αφού διαθέτει την πλειονότητα του μηχανολογικού εξοπλισμού και έχει δρομολογήσει τη στελέχωση με το απαραίτητο προσωπικό. Επίσης δεν έχει υπολογιστεί ορθά η προϋπολογιζόμενη δαπάνη και δεν τηρήθηκαν οι αρχές της εξυπηρέτησης της αρχής του δημοτικού και του δημόσιου συμφέροντος, η αρχή της οικονομικότητας και του κριτηρίου της οικονομίας κλίμακος (άρθρο 33 του ν. 4270/2014). Τέλος παραβιάστηκαν τα άρθρα 66, 67 και 77 του ν. 4270/2014 καθώς έγινε ανεπίτρεπτη ανάληψη μη νόμιμης πολυετούς υποχρέωσης.»

Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την προσβαλλόμενη απόφαση ο Δήμος Ηρακλείου αποφάσισε τη διεξαγωγή διαγωνισμού για την ανάθεση σε ιδιώτη της απομάκρυνσης ογκωδών και πράσινων αποβλήτων και συλλογής ανακυκλώσιμων αποβλήτων του Δήμου Ηρακλείου και την ανάθεση συλλογής σύμμεικτων αποβλήτων και ανακυκλώσιμου υλικού και οδοκαθαρισμού της 1ης Δημοτικής Κοινότητας Δήμου Ηρακλείου έπειτα από την ανάθεση σύνταξης μελέτης σε εξειδικευμένο τεχνικό σύμβουλο για την αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης και την παροχή συμβουλών και λύσεων. Διαπιστώθηκε από τη μελέτη η αδυναμία εκτέλεσης ορισμένων υπηρεσιών καθαριότητας με ίδια μέσα λόγω έλλειψης προσωπικού και αντίστοιχου εξοπλισμού. Η μελέτη περιλάμβανε τρία παραδοτέα. α) Έκθεση αποτύπωσης υφιστάμενης κατάστασης συλλογής και οδοκαθαρισμού. β) Έκθεση προτάσεων και βελτιστοποίησης και επανασχεδιασμού συστήματος χωριστής συλλογής ειδικών ρευμάτων αποβλήτων και γ) Έκθεση προτάσεων βελτιστοποίησης υφιστάμενου συστήματος αποκομιδής και οδοκαθαρισμού σε συγκεκριμένη περιοχή του Δήμου (1^η δημοτική Κοινότητα).

Επειδή, με το άρθρο 61 του ν. 3979/2011 στην αρχική του μορφή, ορίστηκαν τα εξής: «1. Για την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών συλλογής και μεταφοράς στερεών αποβλήτων και ανακυκλώσιμων υλικών, καθαριότητας κοινόχρηστων χώρων και δημοτικών κτιρίων, ακολουθείται η διαδικασία για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, που προβλέπεται στις διατάξεις του π.δ. 60/2007 (Α' 64), σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 209 και 273 του Κ.Δ.Κ. (ν. 3463/2006). Με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών, τεκμηριώνεται η αδυναμία εκτέλεσης συγκεκριμένων υπηρεσιών με ίδια μέσα του δήμου και καθορίζονται, ιδίως, το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών, η διάρκεια και η περιοχή, εντός της οποίας αυτές παρέχονται. 2. ...». Η ανωτέρω διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 61 του ν. 3979/2011 αντικαταστάθηκε στη συνέχεια με το άρθρο 178 του ν. 4635/2019 (Α' 167), ως εξής: «Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί, κατά την κρίση του, να αποφασίζει για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α' 147) για την εκτέλεση συγκεκριμένων υπηρεσιών συλλογής και μεταφοράς στερεών αποβλήτων και ανακυκλώσιμων υλικών, καθαριότητας κοινόχρηστων χώρων και δημοτικών κτιρίων, συντήρησης χώρων πρασίνου και ηλεκτροφωτισμού. Με την

απόφαση καθορίζονται ιδίως, το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών, η διάρκεια και η περιοχή, εντός της οποίας αυτές παρέχονται». Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση επί της πιο πάνω ρύθμισης, «Με το άρθρο [178 του ν. 4635/2019] αντικαθίσταται το άρθρο 61 του ν. 3979/2011, το οποίο στην πράξη απεδείχθη δυσεφάρμοστο, και ορίζεται του λοιπού ότι εφόσον κατά την κρίση του δημοτικού συμβουλίου ανακύπτει αδυναμία εκτέλεσης συγκεκριμένων υπηρεσιών συλλογής και μεταφοράς στερεών αποβλήτων και ανακυκλώσιμων υλικών, καθαριότητας κοινόχρηστων χώρων και δημοτικών κτιρίων, συντήρησης χώρων πρασίνου και ηλεκτροφωτισμού, μπορεί με απόφαση του συμβουλίου να [ανατίθεται] με δημόσια σύμβαση η εκτέλεση των υπηρεσιών αυτών. Με την εν λόγω τροποποίηση, το δημοτικό συμβούλιο, ως κυρίαρχο αποφασιστικό όργανο του δήμου και αρμόδιο για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, κατά το άρθρο 102 του Συντάγματος, μπορεί να αποφασίζει για την ανάθεση σε τρίτο των προαναφερομένων υπηρεσιών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4412/2016, εκτιμώντας ελεύθερα όλες τις περιστάσεις και τα πραγματικά περιστατικά, σε συνάρτηση με την εξυπηρέτηση του δημοτικού, αλλά και του δημοσίου συμφέροντος. Και τούτο διότι, κατά λογική συνέπεια, είναι προφανές ότι ο νομοθέτης δεν μπορεί να θέτει εξαντλητικά προϋποθέσεις και ούτε να εξειδικεύει την κάθε περίπτωση ονομαστικά, όπως άλλωστε αποδεικνύεται και από τη δυσκολία εφαρμογής που εντοπίζει το Ελεγκτικό Συνέδριο από τον έως τώρα έλεγχο των συμβάσεων του άρθρου 61 του ν. 3979/2011 ... Επιπλέον, η προσφυγή στις διατάξεις του άρθρου 61, όπως τροποποιείται με το παρόν, είναι ανεξάρτητη από τον πολυετή προγραμματισμό προσλήψεων, όπου κάθε Ο.Τ.Α. οφείλει να αποτυπώσει τις ανάγκες του σε μόνιμο προσωπικό για τις ανταποδοτικές υπηρεσίες, ώστε να κινηθούν οι διαδικασίες πρόσληψης. Άλλωστε, η ύπαρξη ή μη προσωπικού για την ανάθεση των εν λόγω συμβάσεων σε τρίτους είναι ένας μόνον παράγων, ο οποίος, σε κάθε περίπτωση, εξετάζεται σε συνδυασμό με τα ίδια μέσα, την ορεινότητα και τη νησιωτικότητα των τοπικών κοινοτήτων, το εάν πρόκειται για απομακρυσμένους από την έδρα του δήμου οικισμούς, καθώς και οποιονδήποτε άλλο, κατά την κρίση του συμβουλίου, παράγοντα επιβάλλει, κατά στάθμιση της εκάστοτε ανακλύπτουσας περίστασης, την ανάθεση της σύμβασης σε τρίτους». Η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 61 παρ. 1 του ν. 3979/2011, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 178 του ν. 4635/2019, αντικαταστάθηκε ακολούθως με το άρθρο 117 παρ. 1 του ν. 4674/2020 (Α' 53/11.3.2020), όπως παρατίθεται στη συνέχεια: «Η οικονομική επιτροπή, μπορεί κατά την κρίση της, να αποφασίζει για τη σύναψη και ανάθεση δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4412/2016 (...) για την εκτέλεση συγκεκριμένων υπηρεσιών συλλογής και μεταφοράς στερεών αποβλήτων και ανακυκλώσιμων υλικών, καθαριότητας κοινόχρηστων χώρων και δημοτικών κτιρίων, καθώς και συντήρησης χώρων πρασίνου και ηλεκτροφωτισμού, εφόσον οι σχετικές πιστώσεις είναι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό. Με την ως άνω απόφαση της οικονομικής επιτροπής καθορίζονται ιδίως το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών, η διάρκεια και η περιοχή, εντός της οποίας αυτές παρέχονται». Κατά την αιτιολογική έκθεση του ν. 4674/2020, με την ανωτέρω νεότερη ρύθμιση «[...] μεταφέρεται για λόγους ευελιξίας και ταχύτητας των σχετικών διατάξεων στην Οικονομική Επιτροπή η αποφασιστική αρμοδιότητα σύναψης και ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ... για την εκτέλεση συγκεκριμένων υπηρεσιών συλλογής και μεταφοράς στερεών αποβλήτων και ανακυκλώσιμων υλικών ..., εφόσον οι σχετικές πιστώσεις είναι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό. Με την απόφαση καθορίζονται, ιδίως, το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών, η διάρκεια και η

περιοχή, εντός της οποίας παρέχονται». Ενώ με το στο άρθρο 57 του ν. 4795/2021 η παρ. 1 το άρθρο 61 του ν. 2979/2011 διαμορφώθηκε ως εξής : « 1. Η οικονομική επιτροπή, μπορεί κατά την κρίση της, να αποφασίζει για τη σύναψη και ανάθεση δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α' 147) για την εκτέλεση συγκεκριμένων υπηρεσιών συλλογής και μεταφοράς στερεών αποβλήτων και ανακυκλώσιμων υλικών, καθαριότητας κοινόχρηστων χώρων και δημοτικών κτιρίων, ..., εφόσον οι σχετικές πιστώσεις είναι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό. Με την ως άνω απόφαση της οικονομικής επιτροπής, καθορίζονται ιδίως, το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών, η διάρκεια και η περιοχή, εντός της οποίας αυτές παρέχονται.» Επίσης στις διατάξεις του άρθρου 75 του 3463/2006 ορίζεται ότι «Ι. Οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Οι αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων αφορούν, κυρίως, τους τομείς: ... β) Περιβάλλοντος, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως: ... 4. Η καθαριότητα όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής τους περιφέρειας, η αποκομιδή και διαχείριση των αποβλήτων ... σύμφωνα με την κείμενη σχετική νομοθεσία ...».

Επειδή από τις παραπάνω αναφερθείσες διατάξεις προκύπτει ότι η καθαριότητα των κοινοχρήστων χώρων και ειδικότερα η αποκομιδή και διαχείριση των αποβλήτων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων, οι δε σχετικές εργασίες, οι οποίες κατ' αρχήν εκτελούνται από τις οικείες δημοτικές υπηρεσίες (βλ. ΣτΕ 1237/2019), είναι επιτρεπτό, υπό τις προϋποθέσεις που τίθενται με τις μνημονευθείσες διατάξεις του άρθρου 61 παρ. 1 του ν. 3979/2011, όπως ισχύουν, να ανατεθούν σε εξωτερικό φορέα παροχής υπηρεσιών με την κατάρτιση δημόσιας σύμβασης. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, το αρμόδιο όργανο (Οικονομική Επιτροπή του Δήμου, νυν Δημοτική Επιτροπή) μπορεί με απόφασή του να κινήσει τη διαδικασία για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4412/2016, καθορίζοντας ταυτόχρονα το αντικείμενο των συγκεκριμένων υπηρεσιών καθαριότητας οι οποίες θα ανατεθούν σε εξωτερικό φορέα με τη σύμβαση αυτή, τη διάρκειά τους, καθώς και την περιοχή ή τις περιοχές του Δήμου στις οποίες θα παρέχονται. Προϋπόθεση για την εν λόγω ανάθεση αποτελεί, επίσης, οι αναγκαίες για την εκτέλεση της σύμβασης πιστώσεις να είναι εγγεγραμμένες στον οικείο προϋπολογισμό του Δήμου. Για την ανάθεση, εξ άλλου, της πιο πάνω δημόσιας σύμβασης πρέπει, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 61 παρ. 1 του ν. 3979/2011, τόσο υπό την αρχική μορφή της, όσο και μετά την αντικατάστασή της με τις παρατεθείσες νεότερες διατάξεις, να ανακύπτει και να τεκμηριώνεται η αδυναμία εκτέλεσης των συγκεκριμένων υπηρεσιών καθαριότητας με τα μέσα που έχει στη διάθεσή του ο οικείος Δήμος (βλ. τις σχετικές ρητές αναφορές στη μνημονευθείσα αιτιολογική έκθεση του ν. 4635/2019)· προς τεκμηρίωση δε της αδυναμίας αυτής, το αρμόδιο όργανο εκτιμά ελεύθερα τις περιστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη πρόσφορα προς τούτο κριτήρια, όπως, ιδίως, την επάρκεια ή μη του διαθέσιμου προσωπικού, σε συνδυασμό και με άλλα κρίσιμα δεδομένα, όπως η υφιστάμενη υλικοτεχνική υποδομή, ο χαρακτήρας των εξυπηρετούμενων περιοχών και η απόσταση των οικισμών. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, εφόσον ο οικείος Δήμος διαπιστώσει νομίμως, κατά τα προεκτεθέντα, αδυναμία παροχής των συγκεκριμένων υπηρεσιών καθαρισμού με ίδια μέσα, μπορεί δια του αρμοδίου οργάνου του να προβεί στη λήψη απόφασης για την ανάθεση σχετικής δημόσιας σύμβασης, χωρίς να δεσμεύεται από διαδικασίες

πολυετούς προγραμματισμού προσλήψεων ή να υποχρεούται να προσφύγει προηγουμένως σε άλλα μέσα για την παροχή των υπηρεσιών αυτών, όπως η πρόσληψη μόνιμου ή έκτακτου προσωπικού ή η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων (βλ. ΣτΕ 1237/2019).

Επειδή, εξ άλλου, η ληφθείσα κατ' εφαρμογή του άρθρου 61 παρ. 1 του ν. 3979/2011, όπως ισχύει, απόφαση έχει κανονιστικό χαρακτήρα και, συνεπώς, δεν ελέγχεται από την άποψη της αιτιολογίας, αλλά μόνο από την άποψη της συνδρομής των όρων της εξουσιοδότησης με βάση την οποία εκδίδεται, καθώς και της τυχόν υπέρβασης των ορίων της (ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 1901/2014, ΣτΕ 1437/2013 7μ.). Περαιτέρω, η αξιολόγηση από το δημοτικό όργανο των προαναφερόμενων κριτηρίων, η οποία δεν είναι απαραίτητο να περιέχεται στην ίδια την κανονιστική ρύθμιση αλλά μπορεί να προκύπτει από τις σχετικές προπαρασκευαστικές πράξεις ή και από άλλα στοιχεία του φακέλου, ανήκει στην ουσιαστική κρίση του αποφασίζοντος οργάνου, η οποία εκφεύγει, κατ' αρχήν, του ακυρωτικού ελέγχου και ελέγχεται μόνο αν προβάλλεται με συγκεκριμένους ισχυρισμούς ή προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι η απόφαση ελήφθη κατά πρόδηλη παραγνώριση των κριτηρίων και των όρων της εξουσιοδοτικής διάταξης ή κατά πλάνη περί τα πράγματα ως προς τη συνδρομή τους

(ΣτΕ Ολομ. 1901/2014, 40/2013, 1210/2010, ΣτΕ 4304/2015 7μ., 1437/2013 7μ.).

Επειδή προκύπτει ότι με τη λήψη της προσβαλλόμενης απόφασης η Δημοτική Επιτροπή ενέκρινε τη διακήρυξη η οποία στην σελ. 80 του τεύχους της τεχνικής περιγραφής της υπηρεσίας αναφέρονται τα εξής : « Η υπηρεσία, δυνάμει των στοιχείων που έχει στην διάθεση και των παραδοτέων-μελέτης στο πλαίσιο της σύμβασης με τίτλο: «Υπηρεσίες συμβούλου υποστήριξης για τη βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών συλλογής και μεταφοράς ειδικών ρευμάτων Διαλογής στην Πηγή και καθαριότητας» (αρ.πρωτ. 56047/16.05.2025, ΑΔΑΜ: 25ΣΥΜV016837990) :

1. Διαπιστώνει σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 61 του ν. 3979/2011, την αδυναμία Δήμου Ηρακλείου με το προσωπικό και τα μέσα (κατάλληλα σύγχρονα οχήματα, λοιπός εξοπλισμός) που διαθέτει να ανταποκριθεί στις αυξημένες ανάγκες του, ώστε να παράσχει κατά τον βέλτιστο τρόπο υψηλής ποιότητας υπηρεσίες προς τους πολίτες σε κρίσιμους τομείς (καθαριότητα - αποκομιδή αποβλήτων, που σχετίζονται άμεσα με την ποιότητα ζωής των κατοίκων, την καθημερινότητα των πολιτών και την ταυτοτική επωνυμία (brand-name) της περιοχής και εντέλει τους στόχους για βιώσιμη οικονομικά και περιβαλλοντικά διαχείριση στερεών αποβλήτων.» Επομένως η απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής παρέχει αιτιολόγηση και προκύπτει ότι έλαβε υπόψη για την απόφαση της και τα περιλαμβανόμενα στην μελέτη του συμβούλου υποστήριξης, όπου εκεί αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους αυτή κατέληξε να λάβει την προσβαλλόμενη απόφαση.

Επειδή στο άρθρο 11 του ισχύοντος ΟΕΥ του Δήμου Ηρακλείου ορίζεται ότι «η Δ/νση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης είναι αρμόδια για την εξασφάλιση της αποκομιδής και της μεταφοράς των απορριμμάτων, της χωριστής αποκομιδής και μεταφοράς των ανακυκλώσιμων υλικών, την εξασφάλιση της καθαριότητας των κοινοχρήστων χώρων, καθώς και τη συντήρηση των οχημάτων της Διεύθυνσης» και επειδή στο άρθρο 209 του ν. 3463/2006 ορίζεται ότι « Οι μελέτες παροχής υπηρεσιών και τα τεύχη προμηθειών (περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων και τεχνικές προδιαγραφές), για την εκτέλεση των οποίων δεν απαιτούνται τεχνικές γνώσεις ή τεχνική εμπειρία, μπορεί να συντάσσονται από υπάλληλο της υπηρεσίας που

διαχειρίζεται την πίστωση, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και να θεωρούνται από τον Προϊστάμενο της αντίστοιχης κατά περίπτωση αρμόδιας υπηρεσίας του δήμου, τηρουμένων κατά τα λοιπά των ισχυουσών διατάξεων. Η επίβλεψη, η παρακολούθηση και εποπτεία των ανωτέρω συμβάσεων γίνεται από τις αντίστοιχες καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου, με ανάλογη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων. ...» Ως εκ τούτου, εφόσον θεωρείται η μελέτη από τον Δ/ντή της Υπηρεσίας, και η υπηρεσία πρόκειται να παρακολουθηθεί από την ίδια Δ/νση, δεν υφίσταται θέμα για τη σύνταξη της μελέτης από υπάλληλο κατηγορίας ΔΕ, πολλώ δε μάλλον αυτή ενεκρίθη από το αρμόδιο όργανο της αναθέτουσας αρχής (Οικονομική Επιτροπή, νυν Δημοτική Επιτροπή), κατά τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 72 του Ν.3852/2010, όπως ισχύουν, «ζ. Ασκεί τα καθήκοντα αναθέτουσας αρχής ... και αποφασίζει για την έγκριση και παραλαβή των πάσης φύσεως μελετών του Δήμου, ...»

Επειδή στο άρθρο 21 παρ. 3 του Συντάγματος ορίζονται τα ακόλουθα «3. Το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων.» και επειδή δεν προκύπτει με ποιο τρόπο ο Δήμος Ηρακλείου λαμβάνοντας την προσβαλλόμενη απόφαση καταπατεί τη συγκεκριμένη διάταξη, όταν, όπως διακηρύσσει με τη συγκεκριμένη απόφασή του, σκοπός του είναι η βελτίωση του τρόπου αποκομιδής των απορριμμάτων, ο ισχυρισμός κρίνεται απορριπτέος. Ακόμα στο άρθρο 22 παρ.1 του Συντάγματος ορίζεται ότι : «1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού.» και επειδή, όπως αναφέρει ο Δήμος δεν υπάρχει η πιθανότητα να απολυθεί κάποιος εργαζόμενος μόνιμος ή με σύμβαση αορίστου χρόνου που υπηρετεί στην καθαριότητα, συνάγεται ότι ούτε αυτή η διάταξη παραβιάζεται με την προσβαλλόμενη απόφαση. Επίσης στο άρθρο 102 παρ.1 ορίζεται ότι «1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.» και επειδή από τη λήψη της προσβαλλόμενης δεν διαπιστώνεται κάποια παραβίαση της διάταξης που κατοχυρώνει την αυτοτέλεια των ΟΤΑ, γι' αυτό και ο παραπάνω ισχυρισμός δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Εξίσου απορριπτέος είναι και ο ισχυρισμός, όπως αναλύθηκε παραπάνω με την παράθεση νομολογίας ότι υφίσταται παραβίαση του άρθρου 61 παρ. 1 του ν. 3979/2011, δεδομένου ότι οι ισχυρισμοί και η νομολογία που παραθέτουν οι προσφεύγοντες ανάγονται από την περίοδο που ίσχυε η αρχική διάταξη, η οποία απαιτούσε την τεκμηρίωση της αδυναμίας μέσων και προσωπικού από το Δημοτικό Συμβούλιο. Απορριπτέος τέλος είναι και ο ισχυρισμός ότι παραβιάζονται διατάξεις του άρθρου 75 του 3463/2006 για τους ίδιους λόγους, καθώς ή ανάθεση μέρους της αρμοδιότητας της καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής περιφέρειας κάθε Δήμου επιτρέπεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ως άνω άρθρου 61 παρ. 1 του ν. 3979/2011.

Επειδή, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω υπάρχει αιτιολογία για τη λήψη της προσβαλλόμενης απόφασης, η οποία εμπεριέχεται στη μελέτη που συντάχθηκε, έπειτα από ανάθεση του Δήμου, όπου αναλυτικά αναφέρεται η έλλειψη προσωπικού και

μηχανημάτων στην καθαριότητα και προσδιορίζονται όλα τα οικονομικά στοιχεία που αφορούν τη συγκεκριμένη ανάθεση υπηρεσίας. Κατά συνέπεια και ο ισχυρισμός της έλλειψης αιτιολογίας θα πρέπει να απορριφθεί.

Επειδή ο ισχυρισμός της παράνομης ανάληψης πολυετούς υποχρέωσης εδράζεται στην πεποίθηση των προσφευγόντων, ότι ισχυρισμοί που έχουν κριθεί ως απορριπτέοι από μας, είναι αληθείς. Ως εκ τούτου και αυτός ο ισχυρισμός κρίνεται απορριπτέος.

Επειδή στο άρθρο 33 του 4270/2014 (ΦΕΚ Α 143) ορίζονται τα ακόλουθα : «*Η διαχείριση των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης διέπεται από τις ακόλουθες αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης: α. Αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, η διαχείριση της περιουσίας και των υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, που περιλαμβάνει τους φυσικούς πόρους και τους δημοσιονομικούς κινδύνους της χώρας, πρέπει να διενεργείται με σύνεση και με γνώμονα την εξασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Ειδικότερα, η αρχή αυτή εξειδικεύεται: αα. στην αρχή της οικονομικότητας, σύμφωνα με την οποία τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση των κυβερνητικών πολιτικών πρέπει να διατίθενται έγκαιρα, στην ενδεδειγμένη ποιότητα και ποσότητα, με την ελάχιστη δημοσιονομική επιβάρυνση και με τη χρήση των αναγκαίων μόνο διοικητικών πόρων, ββ. στην αρχή της αποδοτικότητας, σύμφωνα με την οποία πρέπει να τηρείται η βέλτιστη δυνατή σχέση μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και των επιτυγχανόμενων αποτελεσμάτων και γγ. στην αρχή της αποτελεσματικότητας, σύμφωνα με την οποία ελέγχεται η επίτευξη των συγκεκριμένων αντικειμενικών στόχων και των αποτελεσμάτων που έχουν εκ των προτέρων οριστεί. β. Αρχή της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας. ...γ. Αρχή της διαφάνειας.....δ. Αρχή της ειλικρίνειας.*» και επειδή θέματα, όπως αν θα έπρεπε ο Δήμος να επιλέξει για την προμήθεια του εξοπλισμού τη λύση της χρηματοδοτικής μίσθωσης ή ότι από τη σύγκριση του κόστους του προσωπικού σε σχέση με το κόστος της ανάθεσης της υπηρεσίας αλυσιτελώς προβάλλονται διότι, δεν μπορούν να συγκρίνονται διαφορετικές περιπτώσεις καθώς, εφόσον διαπιστώθηκε από τη Δημοτική Επιτροπή, ότι υφίσταται έλλειψη προσωπικού και μέσων για την αποκομιδή των απορριμμάτων, δεν υφίσταται αντικείμενο σύγκρισης.

Για τους λόγους αυτούς,

Αποφασίζουμε

Απορρίπτουμε τις από 27.08.2025 Ειδικές Διοικητικές Προσφυγές α) του Σωματείου με την επωνυμία «Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων Τοπικής Αυτοδιοίκησης» με την επωνυμία «ΠΟΕ ΟΤΑ» και β) του Σωματείου με την επωνυμία «Σύλλογος Εργαζομένων Καθαριότητας και Εργατοτεχνιτών Δήμου Ηρακλείου Κρήτης» κατά της αρ. 737/2025 απόφασης της Δημοτικής Επιτροπής Δήμου Ηρακλείου, οι οποίες κατατέθηκαν στην υπηρεσία μας την 28.08.2025 και έλαβαν αρ. πρωτ. 8027/28.08.2025 και αρ. πρωτ. 8028/28.08.2025 αντίστοιχα.

Κατά της απόφασης αυτής, μπορεί να γίνει προσφυγή εντός (1) μηνός από την έκδοση/κοινοποίησή της, από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, στην Ειδική

Επιτροπή του άρθρου 152 του Ν. 3463/2006 Ν. Ηρακλείου-Λασιθίου, που εδρεύει στο κτίριο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης επί των οδών Στ. Σπανάκη 2^α και Λεωφ. Ικάρου στο Ηράκλειο.

**Με Εντολή Γραμματέα
Ο Αναπληρωτής
Προϊστάμενος Διεύθυνσης**

**Μαθιουδάκης
Κωνσταντίνος**

Κοινοποίηση:

1. Γραφείο Γραμματέα ΑΔΚ
2. Αν. Προϊσταμένη Γενικής Δ/νσης Εσωτ. Λειτουργίας
3. Παντελεήμονα Καμά
Πληρεξούσιο Δικηγόρο
Στρ. Κάλαρη αρ. 28, Κερατσίνι, Τ.Κ. 18757
(με απόδειξη παραλαβής)
4. Δήμο Ηρακλείου

Εσωτερική διανομή:

-Τ.Π.